

ลักษณะทั่วไปของนิคมอุตสาหกรรม

นิคมอุตสาหกรรมนวนครมีลักษณะคล้ายคลึงกับนิคมอุตสาหกรรมแห่งอื่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของนิคมอุตสาหกรรมเสียก่อน โดยเริ่มตั้งแต่ความหมายของนิคมอุตสาหกรรม ประเภทของนิคมอุตสาหกรรม ตลอดจนประวัติของนิคมอุตสาหกรรมทั้งต่างประเทศและในประเทศไทย ดังนั้นในบทนี้ จะกล่าวถึงลักษณะทั่วไปของนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ตามลำดับหัวข้อที่ระบุไว้เบื้องต้น

1. ความหมายของนิคมอุตสาหกรรม

มีผู้เขียนความหมายของนิคมอุตสาหกรรมไว้หลายท่าน ซึ่งแต่ละความหมายจะมีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ วิชัย โกลสุวรรณจินดา (2520: 12-13) ได้กล่าวถึงความหมายของนิคมอุตสาหกรรมไว้ดังนี้

"นิคมอุตสาหกรรม หมายถึง การจัดที่ดินเพื่อการผลิตทางอุตสาหกรรมโดยให้โรงงานอุตสาหกรรมได้มารวมอยู่ในบริเวณเดียวกันเป็นสัดส่วน โดยรัฐบาลจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งในด้านการคมนาคมและสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรทัศน์ และไปรษณีย์ให้พื้นที่ที่ใช้ตั้งโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมนี้ อาจให้เช่าซื้อ หรือซื้อเป็นสิทธิขาดก็ได้ นอกจากนี้พื้นที่อันเป็นบริเวณตั้งโรงงานแล้ว นิคมอุตสาหกรรมยังมีพื้นที่สำหรับที่พักอาศัย สวนสาธารณะ สนามกีฬา ที่จอดรถ สำนักงานติดต่อ ตลาด ร้านค้า อาคารพาณิชย์ และอื่น ๆ อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย"

นิคมอุตสาหกรรม ตามความหมายของพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยให้ไว้ ณ วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2522 ในมาตราที่ 4 ของพระราชบัญญัตินี้ ความว่า

"นิคมอุตสาหกรรม" หมายความว่า เขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตอุตสาหกรรมส่งออก

"เขตอุตสาหกรรมทั่วไป" หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมและกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรม

"เขตอุตสาหกรรมส่งออก" หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรม และกิจการอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรม เพื่อส่งผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ"

จากความหมายของนิคมอุตสาหกรรมที่ได้กล่าวมาแล้ว พอจะสรุปได้ว่า นิคมอุตสาหกรรม หมายถึง ที่ดินที่ได้มีการวางแผนโครงการอย่างรอบคอบ และได้ทำการพัฒนาที่ดินตลอดจนจัดให้มีบริการทางสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการประกอบอุตสาหกรรม (บุญยก ตามไท, 2525; อ้างถึงใน ชัยนิ วายสี: 194)

คำว่านิคมอุตสาหกรรมในแต่ละประเทศจะใช้แตกต่างกันออกไป เช่น

สหรัฐอเมริกา	ใช้คำว่า	บริเวณอุตสาหกรรม (Industrial Area)
เนปาล	ใช้คำว่า	เขตอุตสาหกรรม (Industrial District)
ยุโรป	ใช้คำว่า	พื้นที่อุตสาหกรรม (Industrial Area)
เม็กซิโก บราซิล	ใช้คำว่า	เมืองอุตสาหกรรม หรือ นครอุตสาหกรรม (Industrial Town or City)
สหราชอาณาจักร	ใช้คำว่า	นิคมการค้า (Trading Estate)
ปากีสถาน	ใช้คำว่า	นิคมการค้าอุตสาหกรรม (Industrial Trading Estate)
แคนาดา อินเดีย ลังกา ไทย	ใช้คำว่า	นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estate)

นิคมอุตสาหกรรมที่สมบูรณ์นั้น ควรจะมีเนื้อที่มากพอที่จะให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขยายกิจการได้ และควรจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ผู้ประกอบการอย่างสมบูรณ์

2. การจัดประเภทของนิคมอุตสาหกรรม

Peter H. Gloeckner (1966: 16-18) ผู้เชี่ยวชาญด้านนิคมอุตสาหกรรมของเยอรมนีตะวันตก ได้จัดแบ่งนิคมอุตสาหกรรมออกเป็น 5 แบบด้วยกัน คือ

- 2.1 แบ่งตามสิ่งอำนวยความสะดวก (Types of Facilities Offered)
- 2.2 แบ่งตามจุดมุ่งหมาย (Purpose)
- 2.3 แบ่งตามขนาด (Size)
- 2.4 แบ่งตามทำเลที่ตั้ง (Location)
- 2.5 แบ่งตามลำดับของการวางแผน (Degree of Planning)

การจัดประเภทในแต่ละแบบมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบ่งตามสิ่งอำนวยความสะดวก แบ่งออกเป็น

2.1.1 นิคมอุตสาหกรรมสามัญ (Simple Estates) หมายถึง นิคมอุตสาหกรรมที่มีการปรับปรุงบริเวณที่ดิน รวมทั้งการทำถนนและการติดตั้งสาธารณูปโภคต่าง ๆ แต่ไม่รวมถึงการจัดสร้างอาคารโรงงาน

2.1.2 นิคมอุตสาหกรรมปรับปรุง (Improved Estates) มีลักษณะเหมือนกับ Simple Estates ทุกประการ แต่มีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกพิเศษไว้บริการ เช่น ธนาคาร โรงอาหาร

2.1.3 นิคมอุตสาหกรรมที่มีสิ่งก่อสร้าง (Built-up-Estates) หมายถึง นิคมอุตสาหกรรมที่มีการปรับปรุงบริเวณที่ดิน ถนน สาธารณูปโภค พร้อมทั้งโรงงานอุตสาหกรรม โดยกำหนดให้มีเพียงกลุ่มเล็ก ๆ หรือกลุ่มผู้ประกอบการเท่านั้น แต่ไม่รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่พิเศษ เช่น ธนาคาร โรงอาหาร

2.1.4 นิคมอุตสาหกรรมที่มีสิ่งก่อสร้างปรับปรุง (Improved Built-up Estates) มีลักษณะเหมือนกับ Built-up-Estates แต่จะมีบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่พิเศษต่าง ๆ เช่น ธนาคาร โรงอาหารด้วย

2.2 แบ่งตามจุดมุ่งหมาย

2.2.1 นิคมอุตสาหกรรมแบบพหุ (Multiple Industry Estates)

เป็นนิคมที่ไม่มีข้อจำกัดบังคับแก่โรงงานที่เข้ามาประกอบการ กล่าวคือ เป็นโรงงานหลายขนาดหลายประเภท

2.2.2 นิคมอุตสาหกรรมแบบจำกัดเงินทุน (Investment-Limit Estates)

เป็นนิคมที่แบ่งตามขนาดของการลงทุน คือ มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก การจัดแบ่งขนาดของการลงทุนว่ามีขนาดใดขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของแต่ละประเทศ

2.2.3 นิคมอุตสาหกรรมแบบจำกัดประเภท (Functional Estates)

เป็นนิคมที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ ทุกโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมจะประกอบธุรกิจประเภทเดียวกัน เช่น ถ้าเป็นนิคมอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมหนัก ทุก ๆ โรงงานจะประกอบอุตสาหกรรมหนักเหมือนกันหมด

2.2.4 นิคมอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพารัฐ (Ancillary Industrial Estates) เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่มีโรงงานขนาดใหญ่ ใช้เงินทุนมาก โดยทั่วไปมักต้องพึ่งพาเงินทุนของรัฐ

2.2.5 นิคมอุตสาหกรรมเริ่มต้น (Nursery Estates) เป็นนิคมอุตสาหกรรมประเภทที่ประกอบด้วยโรงงานขนาดเล็กและเฟ้นงเริ่มประกอบกิจการ

2.2.6 นิคมอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานท้องถิ่น (Work-Shed Estates) เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่ประกอบไปด้วยโรงงานขนาดเล็ก มีพื้นที่น้อยกว่า 2 เอเคอร์ (1 เอเคอร์ = 2.5 ไร่) และมักจะใช้แรงงานจากหมู่บ้านที่นิคมอุตสาหกรรมนั้นตั้งอยู่

2.2.7 นิคมอุตสาหกรรมที่ใช้ในการฝึกหัด (Training Estates) มีลักษณะคล้ายกับโรงเรียนฝึกหัดแรงงานด้านฝีมือ เพื่อให้ได้แรงงานที่มีความชำนาญเฉพาะทาง

2.2.8 นิคมอุตสาหกรรมไม่พัฒนา (Staggered Industrial Estates) เป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดเล็ก มีโรงงานเพียงสองสามโรงงานและมักตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ยังไม่พัฒนา

2.3 แบ่งตามขนาด ซึ่งแบ่งออกเป็น

2.3.1 แบ่งตามขนาดของพื้นที่ (Area wise Classification)

กล่าวคือ เป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก การจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แต่ละประเทศจะจัดแบ่งไม่เหมือนกัน เช่น

ประเทศอินเดีย จัดแบ่งนิคมอุตสาหกรรมออกเป็นขนาดต่าง ๆ

- ขนาดใหญ่ มีพื้นที่มากกว่า 500 เอเคอร์ (1,250 ไร่)
- ขนาดกลาง มีพื้นที่ระหว่าง 10-30 เอเคอร์ขึ้นไป (25-75 ไร่)

จนถึง 500 เอเคอร์ (1,250 ไร่)

- ขนาดเล็ก มีพื้นที่น้อยกว่า 10 เอเคอร์ (25 ไร่)

ประเทศสหราชอาณาจักร

- ขนาดใหญ่มาก มีพื้นที่มากกว่า 500 เอเคอร์ (1,250 ไร่)
- ขนาดใหญ่ มีพื้นที่ระหว่าง 101-500 เอเคอร์ (252.5-1,250 ไร่)
- ขนาดกลาง มีพื้นที่ระหว่าง 51-100 เอเคอร์ (127.5-250 ไร่)
- ขนาดเล็ก มีพื้นที่น้อยกว่า 50 เอเคอร์ (125 ไร่)

2.3.2 แบ่งตามจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เข้ามาประกอบการในนิคม

อุตสาหกรรมนั้น (Classification According to Housing Capacity) หากมีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่มากก็จัดเป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งจำนวนโรงงานที่จัดแบ่งเป็นขนาดต่าง ๆ ในแต่ละประเทศจะไม่เท่ากัน เช่น ในประเทศอินเดีย พื้นที่ 200 เอเคอร์ มีโรงงานตั้งอยู่ 100 โรงงาน จัดเป็นขนาดใหญ่ ในขณะที่ประเทศปากีสถานจะจัดให้นิคมอุตสาหกรรมที่มีโรงงานตั้งอยู่มากกว่า 300 โรงงานในพื้นที่เท่ากัน คือ 200 เอเคอร์ เป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

2.4 แบ่งตามทำเลที่ตั้ง ซึ่งแบ่งเป็น

2.4.1 นิคมอุตสาหกรรมมหานคร (Urban Estates) เป็นนิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่ใกล้เมืองใหญ่

2.4.2 นิคมอุตสาหกรรมกึ่งเมือง (Semi-Urban Estates) ตั้งอยู่ใกล้กับเมืองขนาดกลางหรือเล็ก

2.4.3 นิคมอุตสาหกรรมชนบท (Rural Estates) ตั้งอยู่ใกล้กับหมู่บ้าน

2.5 แบ่งตามลำดับของการวางแผน

2.5.1 นิคมอุตสาหกรรมแบบวางแผนสมบูรณ์ (Fully Planned Estates) เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่ระบุประเภทของอุตสาหกรรม ขนาดของโรงงานและชนิดของโรงงาน มีการเตรียมการวางแผนงานตั้งแต่เริ่มก่อตั้งโรงงาน

2.5.2 นิคมอุตสาหกรรมแบบวางแผนบางส่วน (Partly Planned Estates) ประกอบด้วยโรงงานหลายประเภท มีลักษณะเฉพาะและมีขีดจำกัดของการลงทุน

2.5.3 นิคมอุตสาหกรรมเปิด (Open Estates) ประกอบด้วยโรงงานหลายประเภทและเป็นโรงงานที่ตั้งขึ้นใหม่

การจัดประเภทของนิคมอุตสาหกรรม นอกจากจะจัดแบ่งตามแบบของ Peter H. Gloeckner ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจจัดประเภทของนิคมอุตสาหกรรมออกเป็น 2 แบบ (จำรูญ วัชรากัย, 2521: 5-6) คือ

2.1 การจัดแบ่งตามวัตถุประสงค์ในการใช้ประโยชน์ แบ่งได้เป็น

2.1.1 นิคมอุตสาหกรรมทั่วไป เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่ได้มีจุดประสงค์เฉพาะมุ่งที่จะจัดสรรที่ดินที่พัฒนาแล้วเพื่อการอุตสาหกรรมเป็นหลัก อาจแบ่งออกเป็น

ก. นิคมอุตสาหกรรมสะอาดหรือปราศจากมลภาวะ (Clean Industry Non Pollutive Industry)

ข. นิคมอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมที่มีมลภาวะที่สามารถกำจัดได้โดยง่าย (Semi Pollutive Industry)

ค. นิคมอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมที่มีมลภาวะมาก (Heavy Pollutive Industry)

2.1.2 เขตอุตสาหกรรมส่งออก (Export Processing Zone or Export Free Zone) เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่จัดตั้งขึ้นเพื่ออุตสาหกรรมที่ผลิตหรือประกอบการส่งออกเท่านั้น โดยที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในเขตนี้จะได้รับสิทธิและผลประโยชน์ทางภาษีศุลกากรและภาษีที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และยังเป็นการชักจูงให้ชาวต่างชาติมาลงทุนอีกด้วย

2.2 การจัดแบ่งตามลักษณะ แบ่งได้เป็น

2.2.1 นิคมอุตสาหกรรมสำหรับโรงงานโดยเฉพาะ นิคมอุตสาหกรรมแบบนี้มักเป็นนิคมขนาดเล็ก ตั้งอยู่รอบ ๆ เมืองใหญ่ เพราะสะดวกต่อการขนถ่ายสินค้าทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และสาธารณูปโภค มักเป็นอุตสาหกรรมประเภทการขยาย การซ่อมแซมเครื่องมือ เครื่องจักร ผลิตผลทางการเกษตร และเครื่องอุปโภคบริโภค

2.2.2 นิคมอุตสาหกรรมที่มีบริเวณเพื่อการอุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัยร่วมกัน มักจะเป็นโรงงานขนาดย่อมทางหัตถกรรมเป็นหลัก

2.2.3 นิคมอุตสาหกรรมสมบูรณ์แบบ เป็นนิคมอุตสาหกรรมประเภทที่มีอาณาบริเวณกว้างขวาง อาจเป็นเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้นมาโดยมีการจัดสรรบริเวณเพื่อการอุตสาหกรรม เคหะสถาน สวนสาธารณะ สันทนาการ ศูนย์การค้า และสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ด้วยกันอย่างเป็นสัดส่วน มีการวางแผนอย่างกว้างขวางและรอบคอบ เพื่อก่อให้เกิดสมดุลย์ระหว่างภาคการผลิต การจัดจำหน่าย และการบริโภค

3. ประวัติความเป็นมาของนิคมอุตสาหกรรม

นิคมอุตสาหกรรมถือกำเนิดขึ้นในสหราชอาณาจักรเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2439 มีเอกชนเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นที่แทรฟฟอร์ดปาร์ค เมืองแมนเชสเตอร์ คือ Trafford Park Estate Limited ได้รับสมญานามว่าเป็นมารดาแห่งนิคมอุตสาหกรรม (Mother of Industrial Estates) ต่อมาก็มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแห่งที่สองขึ้น ดำเนินการโดยเอกชนอีกเช่นกัน จัดตั้งเป็น The Clearing Industrial District ใกล้เมืองชิคาโก รัฐอิลลินอยส์ ในสหรัฐอเมริกา เมื่อปี พ.ศ. 2442 (Bredo, 1960: 53; UN, 1962: 9)

ความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรม ในสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกาได้เริ่มขึ้นในระยะเวลาใกล้เคียงกัน โดยสหราชอาณาจักรในขณะนั้นกำลังประสบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลจึงได้ริเริ่มโครงการนิคมอุตสาหกรรมขึ้น เพื่อแก้ไขและบรรเทาภาวะการว่างงาน และแก้ไขภาวะพื้นที่เสื่อมโทรม (Depressed Area) ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา

เอกชน เป็นผู้ที่เข้ามามีบทบาทในการริเริ่มจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เพราะได้มีอุตสาหกรรมเกิดขึ้นมากมาย ส่วนในยุโรปนิคมอุตสาหกรรมเริ่มไปอย่างช้า ๆ และเป็นที่ยอมรับกันในหลายประเทศ เช่น เยอรมัน ออสเตรีย และประเทศแถบสแกนดิเนเวีย ฯลฯ โดยมีแนวโน้มจะเจริญมากกว่าที่เป็นอยู่ในสหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา

ความสำเร็จของนิคมอุตสาหกรรมในสหราชอาณาจักรส่งผลให้ประเทศในเครือจักรภพ อังกฤษนำเอานิคมอุตสาหกรรมมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาอุตสาหกรรม อาทิเช่น อินเดีย ได้มีการกระจายอุตสาหกรรมไปยังส่วนต่าง ๆ ของประเทศ แต่เดิมนิคมอุตสาหกรรมจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่นหรือพัฒนาเมือง เช่น ในสหราชอาณาจักร ต่อมาหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 การอุตสาหกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา เจริญรุดหน้ามากจนเกิดปัญหาการขาดแคลนทำเลที่เหมาะสมในการจัดตั้งหรือขยายโรงงาน ประกอบกับปัญหาการจราจรติดขัดและขาดแคลนที่จอดรถ จึงทำให้จุดมุ่งหมายในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเปลี่ยนไปจากเดิม

นิคมอุตสาหกรรมในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ผ่านไป ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ต่างพยายามเร่งรัดพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในครึ่งหลังช่วงทศวรรษ 1960 ภาวะการเมืองของกลุ่มประเทศในภูมิภาคนี้มีเสถียรภาพที่มั่นคงขึ้น จึงเริ่มมีแนวโน้มที่จะพัฒนาประเทศในเป็นอุตสาหกรรมเด่นชัดขึ้น วิศวกรรมการของนิคมอุตสาหกรรมของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยสังเขปมีดังนี้ (จำรูญ วัชรากัย, 2521: 6-9)

ประเทศมาเลเซีย รัฐบาลมาเลเซียได้ดำเนินการตามนโยบายจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้น ทั่วประเทศอย่างมีประสิทธิภาพโดยรัฐบาลมลรัฐ (State Government) กล่าวคือ รัฐบาลแต่ละรัฐดำเนินการจัดการนิคมอุตสาหกรรมของตนโดยอิสระ นิคมอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซีย มีเขตการค้าเสรีควบคู่ไปด้วย นิคมอุตสาหกรรมของมาเลเซียส่วนมากมักจะตั้งอยู่ริมฝั่งทะเล และเนื่องจากประเทศมาเลเซียมีที่ดินจำกัด จึงจัดสรรที่ดินเพื่อให้เช่าเท่านั้น

ประเทศสิงคโปร์

สิงคโปร์มีที่ดินจำกัด จึงดำเนินงานในการใช้ที่ดินให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยจัดนิคมอุตสาหกรรมในรูปแบบนิคมอุตสาหกรรมสมบูรณ์แบบ มีการดำเนินการคล้ายกับประเทศมาเลเซีย โดยแบ่งบริเวณออกเป็น 3 บริเวณ

1. บริเวณอุตสาหกรรม
2. บริเวณที่พักอาศัย
3. บริเวณท่าเรือ

นิคมอุตสาหกรรมที่ประสบผลสำเร็จ คือ นิคมอุตสาหกรรมจูรง (Jurong Industrial Estate) ซึ่งโรงงานส่วนใหญ่ในนิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้ มักเป็นอุตสาหกรรมหนัก อุตสาหกรรมอุตสาหกรรมเคมีและเครื่องจักรกล ซึ่งล้วนแต่ได้รับการสนับสนุนด้านเงินลงทุนจากต่างประเทศ

ประเทศฟิลิปปินส์

ฟิลิปปินส์ได้จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมส่งออกโดยศึกษาจากไต้หวัน นิคมอุตสาหกรรมส่งออกที่จัดตั้งขึ้น คือ เขตนิคมอุตสาหกรรมส่งออกบาตัน (Bataan Export Processing Zone) เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่ใหญ่มาก มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการพร้อม รวมทั้งสนามบินพาณิชย์แห่งใหม่ ทั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาอ่าวมานิลา (Manila Bay Development Program) ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาเมืองใหม่ของฟิลิปปินส์ นอกจากนี้ยังมีนิคมอุตสาหกรรมในเมืองสำคัญต่าง ๆ ด้วย เช่น เมืองบาเกียว (Bagio) เมืองแมคตัน (Mactan) และเมืองคาไวท์ (Cavite) เป็นต้น

4. ความเป็นมาของนิคมอุตสาหกรรมในประเทศไทย

ใน พ.ศ. 2504 รัฐบาลในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีนโยบายเร่งรัดการส่งเสริมอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยให้กระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเรื่องการลงทุน โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการทั้งชาวไทย และต่างประเทศ มาลงทุนทำกิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทยมากขึ้น

2. กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งคณะกรรมการให้ดำเนินการพิจารณา เรื่องการกำหนดเขตที่ดิน เพื่อที่จะสร้างกิจการอุตสาหกรรม ณ ชานพระนครขึ้น

3. กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่ และการรับพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการใช้ที่ดินใหม่เพื่อกำหนดย่านอุตสาหกรรมให้แน่นอน

ดังนั้น การกำหนดพื้นที่อุตสาหกรรม (Industrial Area) จึงได้มีขึ้นที่ชานพระนคร ทั้ง 4 ทิศ 4 พื้นที่ดังนี้

พื้นที่ทิศเหนือ	อยู่ในท้องที่จังหวัดปทุมธานี
พื้นที่ทิศใต้	อยู่ในท้องที่จังหวัดสมุทรปราการ
พื้นที่ทิศตะวันออก	อยู่ในท้องที่จังหวัดกรุงเทพฯ
พื้นที่ทิศตะวันตก	อยู่ในท้องที่จังหวัดนครปฐม

ต่อมากระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาเห็นว่า การจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้กับกรุงเทพฯ หรือการปรับปรุงขยายโรงงานเป็นปัญหาสำคัญของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม เพราะที่ดินราคาแพง และหาพื้นที่เหมาะสมสำหรับตั้งโรงงานได้ยากจึงหาทางช่วยเหลือโดยการจัดหาที่ดินในทำเลที่เหมาะสมตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมขึ้นและจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมทั้งสาธารณูปการ และให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสามารถเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมในราคาต่ำ

กระทรวงอุตสาหกรรมได้ตั้งคณะกรรมการพิจารณาจัดซื้อที่ดินเพื่อจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้น และได้เริ่มดำเนินงานจัดซื้อที่ดินที่ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ประมาณกิโลเมตรที่ 40.7 ของถนนพหลโยธิน การจัดซื้อที่บริเวณนี้ได้มีขึ้นตั้งแต่ พ.ศ.2501 ถึง พ.ศ.2506 ได้ที่ดินทั้งสิ้น 2,430 ไร่ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 10.7 ล้านบาท (อุตสาหกรรม 2510: 59) ซึ่งเป็นบริเวณที่เหมาะสมสำหรับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมสามารถรับวัตถุดิบ และแรงงานที่มาจากภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้สะดวก และการขนส่งผลิตภัณฑ์จากนิคมอุตสาหกรรมสู่ตลาดในกรุงเทพฯ ได้ทั้งทางถนนและทางเท้า

การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมนี้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่หนึ่ง ระยะที่สอง (พ.ศ.2507-2509) ซึ่งกล่าวถึงนโยบายและแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรม ไว้ว่า (คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2507: 97)

"อุปสรรคที่สำคัญที่อุตสาหกรรมต้องเผชิญอยู่ในขณะนี้ คือ ราคาที่ดินในจังหวัดพระนครและธนบุรีสูงมาก ฉะนั้นเพื่อแก้ปัญหานี้ รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในบริเวณใกล้เคียงจังหวัดพระนครและธนบุรีและในต่างจังหวัดบางแห่ง นิคมดังกล่าวมีถนน ไฟฟ้า น้ำประปา และบริการอื่น ๆ พร้อมเพรียง คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้ร่วมมือกับบริษัทต่างประเทศในการสำรวจย่านอุตสาหกรรมและจัดตั้งนิคม ซึ่งบริษัทนี้ได้ทำการสำรวจแล้ว"

กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินการเพื่อปรับปรุงที่ดินแปลงนี้ให้เป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกในประเทศไทย แต่เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมเป็นของใหม่ ใช้เงินลงทุนมาก ทางราชการจึงใช้เวลาในการพิจารณาด้วยความละเอียดรอบคอบเป็นเวลานาน เพื่อให้แน่ใจว่าจะได้รับความสำเร็จ ในที่สุดคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติในหลักการและบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง (พ.ศ. 2510-2514) ไว้ว่า

"หากการดำเนินงานนี้ได้ผลตามความมุ่งหมาย ก็จะได้ขยายการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในบริเวณนี้เพิ่มเติมตามความเหมาะสม และจะส่งเสริมให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในส่วนภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับผังเมืองและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองในอนาคตด้วย" (คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2507: 164)

โครงการปรับปรุงที่ดินรังสิตเพื่อจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติแล้วนั้น จำต้องระงับไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพราะคณะรัฐมนตรีมีมติให้ยกที่ดินแปลงดังกล่าวประมาณครึ่งหนึ่งในการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย เพื่อให้สถาบันดังกล่าวได้ตั้งอยู่ในประเทศไทย ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้โอนที่ดินส่วนที่เหลืออยู่แลกกับที่ดินของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ตำบลบางชั้น เขตบางกะปิต่อกับเขตมีนบุรี กรุงเทพฯ เพื่อให้สถาบันการศึกษาทั้งสองแห่งนี้ได้อยู่ในบริเวณเดียวกัน

ในช่วงระยะเวลา 10 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2506-2516 อุตสาหกรรมได้เจริญเติบโตมากขึ้น โรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากซึ่งเปิดดำเนินการย่านรังสิต ปู่เจ้าสมิงพราย พระปะแดง สมุทรปราการ และอ้อมน้อยได้ก่อความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนทางด้านสิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษ (จํารูญ วัชรากัย, 2521: 4-6) รัฐบาลจึงมองเห็นความจำเป็นที่ต้องมีนิคมอุตสาหกรรม จึงมอบให้กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้พิจารณาจัดตั้งขึ้น นิคมอุตสาหกรรมแห่งแรก คือ นิคมอุตสาหกรรมบางชัน ได้ก่อสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512-2517 และต่อมาได้โอนไปอยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามประกาศ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 วันที่ 13 ธันวาคม 2515 เรียกโดยย่อว่า "ก.น.อ"

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจ ในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม มีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและพัฒนานิคมอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตส่งออก ส่งเสริมการใช้แรงงานและทรัพยากรภายในประเทศ จัดการด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม เพื่อดำเนินการผลิตให้เป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยตั้งอยู่ใกล้กับสถานีรถไฟมีกษณ

วัตถุประสงค์ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

1. จัดหาที่ดินที่เหมาะสมเพื่อจัดตั้งหรือขยายนิคมอุตสาหกรรมหรือเพื่อดำเนินธุรกิจอื่นที่เป็นประโยชน์เกี่ยวเนื่องกับ กนอ.
2. ปรับปรุงที่ดินที่ได้มา เพื่อให้บริการตลอดจนการจัดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานทั้งสาธารณูปโภคต่าง ๆ ให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรม
3. ประกอบการให้เช่า ให้เช่าซื้อ และการขายอสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ในนิคมอุตสาหกรรม หรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวเนื่องกับกิจการอันอยู่ในวัตถุประสงค์ของ กนอ.
4. ดำเนินธุรกิจอื่นที่เป็นประโยชน์เกี่ยวเนื่องกับกิจการอันอยู่ในวัตถุประสงค์ของ กนอ.
5. ร่วมดำเนินงานกับบุคคลอื่น รวมทั้งการเข้าเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบในหุ้นส่วนจำกัดหรือถือหุ้นในนิติบุคคลใด ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่เป็นประโยชน์ หรือประโยชน์เกี่ยวเนื่องกันกิจการของ กนอ.
6. ส่งเสริม และควบคุมนิคมอุตสาหกรรมของเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐ

อำนาจหน้าที่ของกรมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

นอกจาก ก.อ. มีอำนาจหน้าที่กระทำการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยดังกล่าวมาแล้วยังให้รวมถึงอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย คือ

1. การสำรวจ วางแผน ออกแบบ ก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม รวมทั้งผู้ประกอบการที่เป็นประโยชน์ต่อเมือง
2. การอนุญาตโดยกำหนดประเภทของขนาดของกิจการอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรม
3. การตรวจตราแรงงานในนิคมอุตสาหกรรม
4. การควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เป็นประโยชน์หรือประโยชน์เกี่ยวเนื่องตลอดจนผู้ใช้ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกฎหมายรวมทั้งการดำเนินงานเกี่ยวกับสาธารณสุข และที่กระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม
5. การลงทุน
6. การกักขังเพื่อให้ในกิจการของ ก.อ.
7. การออกนันทบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน
8. การตรวจรับรองชนิดและปริมาณของวัตถุดิบ หรือผลิตภัณฑ์หรือเครื่องจักรสำหรับกรณีจำเป็นจะต้องออกไปรับรองกรณีที่น่าเข้าหรือนำออกไปจากนิคมอุตสาหกรรม

ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแต่ละแห่ง จะต้องมีการชักชวนผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเข้าไปจัดตั้งโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมนั้น ๆ ให้เต็มพื้นที่และภายในเวลาอันสมควร ดังนั้นในทางปฏิบัตินอกจากจะดำเนินการด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ ทางการตลาดแล้ว การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้มีสิ่งจูงใจอีกหลายประการที่เป็นสิทธิและประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าไปตั้งโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2521 คือ (ส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย, 2532: 7-8)

ในเขตอุตสาหกรรมทั่วไป ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมจะได้รับสิทธิและประโยชน์ดังนี้

1. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เป็นคนต่างด้าว ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมได้
2. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมได้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าว ซึ่งเป็นช่างฝีมือ

ผู้ชำนาญการ คู่สมรส และบุคคลในอุปการะเข้าไปอยู่ในประเทศไทยได้

3. คนต่างด้าวที่เป็นช่างฝีมือ ผู้ชำนาญการเข้าไปอยู่และทำงานในประเทศไทยได้
4. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมซึ่งมีภูมิลำเนาต่างประเทศ ได้รับอนุญาตให้ส่งเงิน

ออกไปต่างประเทศเป็นเงินตราต่างประเทศได้

ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก นอกจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมจะได้รับสิทธิและประโยชน์ ใน 4 ข้อข้างต้นแล้ว ยังจะได้รับสิทธิเพิ่มเติมในด้านภาษีอากร ดังนี้

1. ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าและภาษีการค้า สำหรับเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ รวมทั้งส่วนประกอบและของที่ใช้ในการสร้างประกอบหรือติดตั้งเป็นโรงงานหรืออาคาร
2. ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าและภาษีการค้า สำหรับของที่นำเข้ามาเพื่อใช้ในการผลิตสินค้า
3. ได้รับยกเว้นอากรขาออก และภาษีการค้า สำหรับของที่ผลิตได้และส่งออก
4. ได้รับการยกเว้นหรือคืนค่าภาษีอากร สำหรับของที่นำเข้าไปในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อใช้ในการผลิต

นอกจากสิทธิประโยชน์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรมยังจะได้รับประโยชน์อื่น ๆ แตกต่างจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนอกเขตนิคมอุตสาหกรรม ดังนี้

1. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน และตั้งโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม
2. การขออนุญาตต่าง ๆ ที่จำเป็นในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม ขอได้ที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยซึ่งจะสามารถอำนวยความสะดวกในลักษณะการบริการเบ็ดเสร็จ

3. รัฐบาลให้ความคุ้มครองในด้านสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ รวมทั้งหลักประกันในการดูแลรักษาสาธารณูปโภคต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีตลอดไป
4. ซื่อที่ดินเพื่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมได้โดยไม่ขัดต่อกฎหมายผังเมือง
5. ผู้ลงทุนต่างประเทศสามารถถือครองพื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรมได้
6. ลดต้นทุนในการหาพื้นที่จัดตั้งโรงงาน อาคารโรงงาน และสิ่งสาธารณูปโภค
7. มีการบริการสาธารณูปโภคต่าง ๆ ได้จัดไว้พร้อมมูล
8. อัตราค่าเช่า เช่าซื้อ หรือขายที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมแต่ละแห่งเป็นอัตราต่ำ
9. ได้รับคำแนะนำในการประกอบอุตสาหกรรม
10. สำหรับเขตอุตสาหกรรมส่งออก จะมีสำนักงานศุลกากรประจำซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติพิธีการศุลกากรในการนำเข้าและส่งออก

แผนการดำเนินงาน

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้เสนอแผนการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมทั้งในเขตนครหลวงและภูมิภาค ในการจัดตั้งดังกล่าวคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการ โดยกำหนดโครงการที่จะดำเนินการไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2525) ดังนี้

1. โครงการนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตอุตสาหกรรมส่งออกลาดกระบัง
2. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้
4. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. โครงการนิคมอุตสาหกรรมสมุทรสาคร
6. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

นอกจากนี้ยังมีโครงการร่วมของเอกชนอีก 2 แห่ง คือ

1. นิคมอุตสาหกรรมนวนคร
2. นิคมอุตสาหกรรมบางปู

โครงการร่วมระหว่างการเคหะแห่งชาติและการนิคมอุตสาหกรรม คือ
- นิคมอุตสาหกรรมบางพลี-บางบ่อ

ในปัจจุบันมีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมทั้งในกรุงเทพฯและในส่วนภูมิภาค ดังนี้

1. นิคมอุตสาหกรรมบางชัน

เป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกในประเทศไทย จัดเป็นนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป ประเภทปราศจากสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ มีพื้นที่ 677 ไร่ ตั้งอยู่แขวงบางชัน เขตมีนบุรี

2. นิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง

นิคมอุตสาหกรรมแห่งที่สองที่เปิดดำเนินการ และเป็นนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป ประเภทสะอาด มีพื้นที่ประมาณ 1,323 ไร่ ตั้งอยู่บริเวณถนนฉลองกรุง แขวงลำปลาทิว เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ

3. นิคมอุตสาหกรรมบางปู

เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่มีพื้นที่ประมาณ 3,7433 ไร่ ตั้งอยู่บริเวณกิโลเมตรที่ 34-37 ถนนสุขุมวิท ตำบลบางปูใหม่ และตำบลแพรกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ติดกับบริเวณเมืองโบราณ เป็นโครงการร่วมทุนระหว่างภาครัฐบาลกับภาคเอกชน คือ ระหว่างการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกับบริษัทพัฒนาที่ดิน เพื่อการอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จำกัด

4. นิคมอุตสาหกรรมเมืองใหม่บางบ่อ-บางพลี

เป็นการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมระหว่างการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกับการเคหะแห่งชาติ ในบริเวณเมืองใหม่ที่อำเภอบางพลี และอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ มีพื้นที่ทั้งหมด 4,469 ไร่ และแยกเป็นนิคมอุตสาหกรรมประมาณ 455 ไร่ ตั้งอยู่ที่กิโลเมตรที่ 22.23 ถนนเทพารักษ์หรือประมาณกิโลเมตรที่ 23 ถนนบางนา-ตราด ตำบลบางเสาธง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

5. นิคมอุตสาหกรรมนวนคร

เป็นนิคมอุตสาหกรรมของเอกชน โดยมีการทำงานประสานกันกับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ที่กิโลเมตรที่ 46 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่ทั้งหมด 5,600 ไร่ โดยแบ่งออกเป็น เขตอุตสาหกรรมทั่วไป และเขตอุตสาหกรรมส่งออก

6. นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ (ที่จังหวัดลำพูน)

เป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกในส่วนภูมิภาคของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 1,760 ไร่ ตั้งอยู่บนทางหลวงสายเอเชีย (เชียงใหม่-ลำพูน) กิโลเมตรที่ 69-70 (ห่างจากจังหวัดเชียงใหม่ประมาณ 23 กิโลเมตร) ตำบลมะเขือแจ้ และตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

7. นิคมอุตสาหกรรมขนาดหนักชายฝั่งทะเลตะวันออก

เป็นโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขนาดหนัก ซึ่งได้กำหนดให้ตั้งที่ตำบลพลลา กิ่งอำเภอบ้านฉาง ตำบลห้วยโป่ง และที่ตำบลพุด อำเภอมือ จังหวัดระยอง เพื่อให้เป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมหลัก และอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ ให้มีความสมบูรณ์ในตัวเองและเป็นการเสนอทางเลือกที่ตั้งให้กับอุตสาหกรรมใหม่ในอนาคตโดยไม่ต้องมาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะช่วยเหลือการเติบโตและบรรเทาความแออัดของกรุงเทพมหานครได้

นิคมอุตสาหกรรมขนาดหนักชายฝั่งทะเลตะวันออก ประกอบด้วย

7.1 โครงการนิคมอุตสาหกรรมและแหล่งชุมชนใหม่ตำบลพุด ตั้งอยู่บริเวณตำบลพลลาและตำบลพุด อำเภอมือ จังหวัดระยอง โดยแบ่งเป็นพื้นที่เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมหลัก และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ประมาณ 7,200 ไร่

และพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งชุมชนใหม่มีจำนวนประมาณ 3,700 ไร่ ซึ่งสามารถรองรับประชาชนได้ประมาณ 70,000 กว่าคน

7.2 โครงการทำเรืออุตสาหกรรมมาตาศูด เป็นท่าเรือน้ำลึกสำหรับรองรับอุตสาหกรรมหลักในเขตอุตสาหกรรมมาตาศูด โดยจะมีท่าเทียบเรือยาวประมาณ 5,750 เมตร

7.3 โครงการนิคมอุตสาหกรรมแหลมชะบัง เป็นโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป เขตอุตสาหกรรมส่งออกและแหล่งชุมชนใหม่มีพื้นที่ประมาณ 2,800 ไร่ ตั้งอยู่บนถนนสุขุมวิท ระหว่างกิโลเมตรที่ 125-128 ตำบลทุ่งสุขลา อำเภอดงศรีราชา จังหวัดชลบุรี

8. โครงการนิคมอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาคอื่น ประกอบด้วย

8.1 โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ที่จังหวัดสงขลา เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับโครงการท่าเรือน้ำลึก โดยจัดให้อุตสาหกรรมขนาดเล็ก และขนาดกลาง รวมอยู่เป็นกลุ่ม ที่ดินที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้อยู่ใกล้ทางหลวงสาย 407 (ถนนกาญจนาภิเษ) ระหว่างอำเภอเมือง กับอำเภอหาดใหญ่ เพื่อความสะดวกในการขนส่งและใกล้ท่าเรือน้ำลึกในจังหวัดสงขลา ซึ่งโครงการนี้มีพื้นที่ประมาณ 800 ไร่

8.2 โครงการนิคมอุตสาหกรรมสมุทรสาคร เป็นโครงการซึ่งใช้พื้นที่ประมาณ 2,084 ไร่ ตั้งอยู่ระหว่างตำบลโคกขาม และตำบลคอกกระบือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

8.3 โครงการนิคมอุตสาหกรรมขนาดย่อมและบริการที่จังหวัดนครราชสีมา เป็นโครงการนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ประมาณ 150 ไร่ ตั้งอยู่บริเวณถนนนครราชสีมา-โชคชัย ระหว่างกิโลเมตรที่ 4-7